eos & prædictum P. ac fratrem ejus, cujus vicem se gerere dicebat, super Ecclesia & Capella de L. vertebatur, ad nostram præsentiam accessissent, inter se (non tamen vobis mediantibus) convenerunt, quòd eidem P. pro expensis, quas fecerat, tres marchæ argenti solverentur, & idem P. liti cederet, & à Monachorum infestatione cessaret. Cùmque compositionem istam [m] autoritate Apostolica peterent confirmari; nos eam non duximus admittendam, pro eo quòd videbatur pravam illicitæ pactionis speciem continere. [*Et infrà* ∝.] Ille igitur nostris monitis acquiescens, & eidem [n] liti pro se ac fratre suo renuncians, authentica instrumenta [o] quæ super hoc habebat [p], in nostris manibus resignavit: quæ nos Priori & Monachis destinantes, mandavimus, ut eidem P. & fratri ejus in aliquo studerent Beneficio providere, de quo majus lucrum valeant Apostolica intercessione percipere, quàm eis deberet ex illa pactione illicita provenire. † Ceterùm quia Prior & Fratres acquiescere noluerunt; mandamus, quatenus monoatis eosdem, ut præfato P. & Fratri ejus competens Beneficium conferant & assignent: alioquin si vobis constiterit dictos Clericos à prænominata Ecclesia & Capella absque ordine judiciario violenter ejectos; ipsas eisdem restitui faciatis, non obstantibus Literis nostræ confirmationis, quas prædicti Prior & Monachi à nobis impetrasse noscuntur.

[∝ *Monuimus autem prædictum P. ut ipse tam pro se, quàm pro suo fratre Monachos in pace dimitteret, & eidem liti omnino abrenunciaret.*

V. IDEM *Archiepiscopo Eboracen.* [c. an. 1170. *Romæ in Anglicam.*]

Non valet Pactum de succedendo post mortem Prælati in ipsius Ecclesia.

A Ccepimus [q r], quòd quædam sunt Ecclesiæ Clericis tali tenore concessæ, quòd post eorum obitum alii nominatim succedant. † Verùm quoniam hoc iniquum est, & sacris Canonibus inimicum, & ideò non debet aliquatenus tolerari; mandamus quatenus hujusmodi successiones [t] tam detestabiles & iniquas appellatione cessante prohibeas, & omnino frivolas & inanes [t] esse discernas.

VI. IDEM Cantuarien. Archiepiscopo & ejus Suffraganeis. [c. an. 1176. *Romæ in Anglicam.*]

Qui per Pactum augendæ pensionis consecutus est Ecclesiam; debet eâ privari, & aliàs canonicè puniri.

CUm Clerici [u] vestræ jurisdictionis (sicut accepimus) decedentibus Ecclesiarum Personis, pacisc antur ex ipsis Ecclesiis majores solito solvere pensiones, ut facilius possint eaidem Ecclesias adipisci: Nos [x] ad tam detestabile vitium extirpandum, Fraternitati vestræ mandamus, quatenus ne id attentare præsumant, districtiùs prohibentes; (si contra prohibitionem vestram venire præsumpserint) appellatione cessante eos taliter adeptis Ecclesiis spolietis: aliàs pro tantæ præsumptionis excessu, severitate Ecclesiastica punientes eosdem.

VII. INNOCENTIUS III. in Concilio Generali [y]. [an. 1215. *Romæ.*]

Si Ecclesia rem suam locando, vel in feudum concedendo, apponit Pactum in præjudicium juris Parochialis alterius Ecclesiæ, non tenet: & quidquid hac occasione perceperit, reddere cogitur illi Ecclesiæ.

PLerique [z] (sicut accepimus) Regulares Clerici & Seculares interdum, cùm vel domos locant, vel fœuda concedunt, in præjudicium Parochialium Ecclesiarum Pactum adjiciunt, ut conductores & feudatarii decimas eis solvant, & apud eosdem eligant sepulturam. † Cùm autem id de avaritiæ radice procedat, Pactum hujusmodi penitùs reprobamus, statuentes ut quidquid fuerit occasione hujusmodi Pacti perceptum, Ecclesiæ Parochiali reddatur [a].

VIII. GREGORIUS IX. [c. an. 1229. *ibid.*]

Non valet Pactio in spiritualibus, vel quæ Pactum induxit, vel turpis seu de re turpi, vel impossibilis Jure vel de facto.

PActiones [b 2] factæ à vobis (ut audivimus) pro quibusdam spiritualibus obtinendis; cùm in hujusmodi omnis pactio, omnisque conventio debeat omnino cessare, nullius penitùs sunt momenti. Quod etiam de aliis est dicendum, quæ observatæ vergunt in animæ detrimentum. Nam etiam juxta legitimas sanctiones, Pactum turpe, vel rei turpis, aut impossibilis de Jure vel de facto, nullam obligationem inducit.

¶ PITH. [2] *Pactiones.*] Conjungendum est *cap. ult. inf. de condit. appos.*

[m] ipsam.

[n] *al.* idem.

[o] scripta, *in uno.*

[p] *In quibusdam manusc. ita:* authentica instrumenta quæ super eisdem Ecclesiis & Capellis habebat, &c.

[q r] Post Conc. Later. *p.* 28. *c.* 28. *c.* 4. & 5. *eod. tit. in* 1. *Compil.*

[t] Idem Conc. Trid. *Sess.* 25. *de refect. c.* 7.

[t] vanas. *al.* vacuas.

[u] Post Conc. Later. *p.* 28. *c.* 8. & *c.* 6. *eod. tit. in* 1. *Compil.*

[x] *al. additur* intendentes.

[z] *Cap.* 56. *al.* 67.

[z] *Cap.* 1. *eod. tit. in* IV. *Compil.*

[a] Sicut plenè hodie habetur *c.* 1. *lib.* 6. *de sepult. & in Clement. cupientes, §. ult. de pæn.*

[b] Vide Navarrum *in manuali Confessor. c.* 23. *tit. de simon.* & Sot. *lib.* 6. *de just. & jure, q.* 5.

DE TRANSACTIONIBUS.

TITULUS XXXVI.

I. GREGORIUS [a] A. Subdiac. & Dom. Abb. [c. an. 591. *Romæ in Siciliam.*]

Instrumenta, & alia jura partium, contrariâ transactione tolluntur.

SIcut grave [b]: *Et infrà.* Post salubrem decisionem de controversia vestra factam, decrevimus, ut omnia instrumenta, vel quicquid aliud est, quod partibus quoquo modo, vel ex temporis præscriptione, seu aliter opem de lege, aut quocunque privilegio ferre poterat, sit vacuum, & omni virtute cassatum, & sola pactorum inter vos nunc habitorum pagina validum perpetuùmque robur obtineat. Cui si quid fortè incuriâ vel imperitiâ minùs firmitatis insertum est, vires plenissimæ notionis ex hac nostra auctoritate suscipiat.

¶ PITH. [1] *Subdiac. & Domi.*] V. C. *Subedoni.* Extat integra *D. Gregor. Epist. ex Registr. lib.* VII. *Indict.* 2. *epist.* 27. directa Antonio Subdiacono, & Dominico Abbati Lucusiani Monasterii.

[a] Anthemio. *sic in vet.*

[b] *Cap.* 1. *eod. tit. in* I. *Compil.*

II. ALEXANDER III. [c. an. 1180. *Romæ.*]

Tenet compositio super decimis facta cum assensu Superioris.

STatuimus [c], ut si super decimis inter vos & aliquam personam Ecclesiasticam de assensu Episcopi vel Archiepiscopi sui compositio facta fuerit: rata & inconcussa persistat.

[c] Post Concil. Later. *p.* 28. *c.* 3. & *cap.* 2. *eod. tit. in* 1. *Compil.*

III. IDEM Dulmensi [d] Episcopo. [c. an. 1180. *Romæ in Angliam.*]

Si Capitulum consensit transactioni, quam fecit Prælatus nomine Ecclesiæ, ulterius dissentire non potest.

COntingit [e] interdum, quòd licèt Abbas vel Prior alicujus conventualis Ecclesiæ, cum Ecclesiastica vel seculari persona super his, de quibus inter eos controversia vertitur, coram delegato vel ordinario judice transigat, Capitulum tamen eandem transactionem nititur revocare. Unde quia nos consulere voluisti, tibi respondemus, quòd si Abbas vel Prior à Capitulo suo de ratihabitione literas habuerit, transactionem, quam fecit (si fuerit aliquot annis servata) Capitulum ac si non consenserit in eam, non poterit revocare.

[d] Dulmosin. *al.* Dulenen.

[e] Post Concil. Later. *p.* 28. *c.* 3. *& cap.* 3. *eod. tit. in* 1. *Compil.*

IV. IDEM Abbati de Stra. [2] & Priori sancti Eusebii [3]. [c. an. 1180. *Romæ in Angliam.*]

Super Ecclesiastico beneficio transigi non potest, etiam cum juramenti interpositione.

COnstitutus [f] in nostra præsentia G. Clericus suâ nobis assertione monstravit: quòd cùm inter ipsum, & A [4]. Clericum super Capella de Stratis [5] controversia emersisset, tandem per transactionem sopita fuit: & licèt hinc inde fide præstita firmata fuisset, eam tamen præfatus A. fervare recusat. † Quia igitur hujusmodi transactiones speciem continent simoniæ: mandamus, quatenus revocata transactione in irritum, causam audiatis, &c.

¶ PITH. [2] *Stra.*] *De Strant, de Stradefort, de Straforde, Stratfieurs, Strotsfort, Stratfort.* Inde cognomen Joannis Stratfort Archiepiscopi Cantuariensis *in hist. Archiep. Cantuarien. pag.* 290. *& de Academ. Cantabrig. pag.* 296.

[3] *Et Priori Sancti Eusebii.*] 2. V. C. *Esebi. Priori de Essebo.* Effebi Cœnobium ad Occidentem Angliæ solem, Ordinis Canonicorum regularium Divi Augustini. V. C. *Priori de Helesb.*

[4] *A.*] *Alanum.*

[5] *Stratis.*] *Stradefort.*

[f] Post Concil. Later. *p.* 28. *c.* 6. & *cap.* 4. *eod. tit. in* 1. *Compil.*

V. IDEM Carnotensi Episcopo. [c. an. 1180. *Romæ in Galliam.*]

Per transactionem factam sine auctoritate Episcopi potest Prælatus, sed non Ecclesia constitui censualis.

DE cetero [g] noveris, quòd cùm aliquis ad extraordinarium judicem literis impetratis cum adversario suo componit, postmodum in Ecclesia, de qua agitur, jus aliquod habiturus: Si compositio non est juri contraria; non est à loci Episcopo reprobanda. Sed censûs absque Episcopali auctoritate, cui præest Ecclesiæ sub hoc prætextu solutus vitam ejus, qui solverit, non excedit [h].

[g] Post Concil. Later. *p.* 28. *c.* 10. & *cap.* 5. *eod. tit. in* 1. *Compil.*

[h] *In quibusdam manusc.* excedat.

VI. IDEM [6] Eboracensi Archiepiscopo, & Vigoren. [7] Episcopo. [c. an. 1160. *Romæ in Angliam.*]

Si beneficium, quod per transactionem habetur, impetratur ut vacans ab eo, qui fuit transactionis mediator: non valet impetratio. Hoc dicit quoad titulum.

EX literis [k] vestris accepimus, quòd cùm olim inter R. & A. Clericos super Ecclesia de [8] Vult. [l] coram te, frater Episcope, qui judex fueras delegatus auctoritate G. qui tunc eidem A. patrocinabatur in causa, & testis inscriptus fuerat, transactio facta fuisset, postmodum idem G. se mentiens

[i] *al.* Vvigorenfi. *al.* Vvigorienfi.

[k] *Cap.* 6. *eod. tit. in* 1. *Compil.*

[l] *al.* de miniftra.

Clericum, cùm nondum esset in Clericum tonsuratus: super eadem Ecclesia tacito de transactione literas nostras impetravit. † Cùm autem idem G. non inficiaretur se transactioni interfuisse, & nondum fuisse tonsuratum, cùm literas istas obtinuit, ei super prædicta Ecclesia silentium duximus imponendum.

¶ PITH. [6] *Idem.*] Adde Rogerio Vvestm. *pag.* 46.

[7] *Vigoren.*] *Vvigor.*

[8] *Ecclesia de.*] de ministra, &c. Capella de Coftilis. *Innocent.* Epist. pag. 164.

VII. IDEM. [c. an. 1180. *Romæ.*]

Super Ecclesiastico Beneficio non potest transigi, sed amicabiliter componi. Hoc dicit & quotidie allegatur.

SUper eo quod [m] quæsivisti, utrùm de Ecclesiastico Beneficio in litigium deducto, possit fieri transactio: † Tale damus responsum, quòd transigi super re sacra & litigiosa non potest. Etenim res sacræ, ut pollideantur aliquo dato, vel retento seu promisso, speciem credimus habere simoniæ. Aliàs si gratis & amicabiliter inter se litigantes componant, sacris Canonibus nequaquam dicimus obviare.

[m] *Cap.* 1. *eod. tit. in* 11. *Compil.*

VIII. IDEM Abbati de Strapho [9], & Priori de Phœbi [n 10]. [c. an. 1180. *Romæ in Angliam.*]

Transactio facta de rebus Ecclesiæ per Prælatum, sine superioris consensu, non obligat successorem.

VEniens [o] ad Apost. Sedis clementiam Magister G. de Favia [p] sua nobis insinuatione monstravit, quòd Monachi Majoris Monasterii, terras in parœcia Sanctæ M. de Marchia [q] excolunt, & ab eadem Ecclesia coloni eorum omnia Ecclesiastica tam necessaria, quàm voluntaria suscipiunt Sacramenta, & tamen eidem Ecclesiæ decimas solvere contradicunt: *& infrà ∝.*] Arbitrantur autem se posse tueri cujusdam transactionis prætextu inter præfatos Monachos, & quemdam Sacerdotem memorati Guil. prædecessorem factæ, ut de duabus carrucatis [r] terræ, quas in dominio suo Monachi tenent, tertiam tantùm decimarum partem exsolvant: [*& infrà ß.*] Mandamus, quatenus nisi præfati Monachi transactionem præscriptam, auctoritate Apost. confirmatam esse docuerint, cùm aliàs inter personas facta potiùs, quàm inter Ecclesias videatur, ne pacta inter alios acta aliis obesse patiamur: ipsos & agricolas decimationes ex quibuslibet rebus provenientes ex integro, & illarum quas illicitè detinuerant, justam æstimationem restituere eidem Ecclesiæ compellatis.

[n] Staupho & Priori de Plibi.

[o] *Cap.* 3. *eod. tit. in* 11. *Compil.*

[p] Famulla. *al.* Flavilfa.

[q] Marchon.

[r] *al.* carrucatis.

[∝ *Sed de frugibus tertiam partem solvunt, & duas partes sibi retinere præsumunt, de reliquis autem minutis decimas utpote nutrimentis animalium suorum & de fructibus hortorum nil penitùs præstare non erubescunt.*

[ß *Quo fit ut inde occasionem sumentes malignandi prædia ex agricolarum defectu ad eos devoluta, Monachi in suum magis æstutè quàm providè dominium convertunt, quatuor vel fortè plures carrucatas duabus aggregant, non tamen decimas præstantes de illis, quoniam prius de duabus præstitissent, cum secundum compositionis tenorem integras de illis decimationes solvere tenerentur. Quoniam igitur nos convenit de Ecclesiis providere, ne sua cuilibet videantur jura perire. f. v. p. a. f.*]

¶ PITH. [9] *De Strapho.*] *De Stand.*

[10] *De Phœbi.*] *De Esebi*, Ordin. Canonic. regular. D. August.

IX. LUCIUS III. Ormensi [f 11] Episcopo. [c. an. 1180. *Romæ in Angliam.*]

Sicut super jure præsentandi, ita super adnexo non potest transigi ut recedatur à lite, interveniente aliqua temporalitate.

PRæterea [t], quando inter Laicos & viros Religiosos de præsentatione alicujus Ecclesiæ quæstione suborta transigitur, ita quòd præsentationem Laicus obtineat: Religiosi verò novam vel majorem percipiant in Ecclesia, in qua priùs nullam vel minorem habere consueverant portionem, an hujusmodi transactio teneat, quæsivisti. † Cùm igitur ipsa pactio simoniaca meritò videatur: Respondemus, quòd de jure non tenet, nec ex ea Religiosi ullum debent commodum obtinere.

¶ PITH. [11] *Ormensi.*] *Norvicensi.*

[f] Morinensi. *al.* Orienfi. *al.* Orin.

[t] *Cap.* 4. *eod. tit. in* 11. *Compil.*

X. CELESTINUS III. [c. an. 1195. *Romæ.*]

Super spirituali subjectione non licet transigi.

PRæterea [u] quarto loco quæstio talis accessit, quòd quædam cella eximi voluit à subjectione, quâ matrici domui tenebatur. *Et infrà.* Fratres illius cellæ, se confitentes in jure illi domui quondam fuisse subjectos, referebant quæstionem olim de hac subjectione fuisse motam, & transactione sopitam, eatenus ut quendam annuum [x] censum Ecclesiæ matrici reddendo essent à subjectione principalis domûs exempti: [*Et infrà ∝.*] Prior consequenter pro majori Ecclesia proponebat, quòd de spirituali subjectione transigere non liceret. † Respondemus igitur quòd ex prædicta fratrum confessione, contra eos sententia procedere debeat, præsertim cùm illa transactio (licèt nobis de illo, quod cella determinatè reddere tenebatur, constare nequiverit) iniquitatem simoniacam continuisse putetur.

[u] *Cap.* 5. *eod. tit. in* 11. *Compil.* (cúmque causa debito Marte percurreret.)

[x] annuatim.

[∝ *Ceterùm ex adverso Prior majoris domûs duo pariter allegabat. unum s. quòd ex quo confessi fuerant se dudum illi domui fuisse subjectos, & non ante transactionem illam esse exemptos, constabat eos fuisse rebelles eo ipso quòd ante transactionem & exceptionem se commendabant vel contendebant ab ejusdem jurisdictione esse subtractos, nec transactio subsequens eos poterat à tanto crimine inobedientiæ relaxare.*]

XI. HONORIUS III. J. [12] Tituli sanctæ Praxedis Presb. Cardin. [c. an. 1220. *Romæ.*]

Judex potest, & debet se interponere pro transactione inter partes facienda, præter quàm in casibus, in quibus jura hoc non admittunt, ut super matrimonio. Hoc dicit.

EX parte tua: [*& infrà ∝.*] Poteris *etiam* ad componendum interponere [y] partes tuas, & interdum aliquid severitati detrahere, prout (statu imperii, & excedentium multitudine, provida deliberatione pensatis) videris expedire: exceptis nimirum casibus, qui compositionis, seu dispensationis [z] remedium non admittunt, utpote conjugii Sacramentum, quod cùm non solùm apud Latinos & Græcos, sed etiam apud fideles & infideles existat [a], à severitate canonica circa illud recedere non licebit. In his verò, super quibus jus non invenitur expressum, procedas (æquitate servata) semper in humaniorem partem declinando, secundùm quod personas & causas, loca & tempora videris postulare.

[y] Concordat *l.* 2. §. & *post*, *ff. de novi oper. nunc.* & 90. *dist. per tot.*

[z] *Perperam in impressis*, dispositionis.

[a] Vide Turrecrem. 28. *q.* 1. *in summa.*

[∝ *Fuit propositum coram nobis quòd nonnulli Græci furtivè sacros ordines à non suis Episcopis receperunt, quidam etiam excommunicati celebrant in Ecclesiis interdictis, & Græcis ritibus pertinaciter inhærentes, in nullo volunt Latinis obedire Prælatis. Præterea quidam Græci & Latini Episcopi consecrationes faciunt in alienis Episcopatibus, & decimas percipiunt in eisdem in Episcoporum eorumdem locorum præjudicium & gravamen, licèt Episcopi Græcorum nec percipere decimas, nec consecrationes hujusmodi consueverunt celebrare. Ad hæc Laici Græci uxores suas secundùm motum propriæ voluntatis dimittere, alias superducere non verentur, ac operari dominicis ac festivis diebus quemadmodum in profestis. Porrò quidam Barones & Milites tam Latini quàm Græci Abbatias & Ecclesias aliis cum hominibus & bonis aliis eorumdem contra justitiam detinentes, decimas non exsolvunt, & alios solvere recusantes, in suo errore defendunt: & si pro his & aliis excessibus feratur in eosdem sententia excommunicationis, eam in animarum suarum periculum & aliorum scandalum vilipendunt. Unde à nobis postulas edoceri quid tibi agendum sit, & qualiter Metropolitanus puniendus sit qui quibusdam eundi cum mercibus in Alexandria, contra statutum Concilii generalis, licentiam tribuere de facto non expavit. Nos igitur d. t. G. Res. ut cum jura canonica & civilia edita sunt ferè in omnibus his articulis prænotatis, procedas in his secundùm canonicas & legitimas sanctiones.*]

¶ PITH. [12] *J.*] Joanni Columnensi.

DE POSTULANDO.

TITULUS XXXVII.

I. EX CONCILIO LATERANENSI [a], [c. an. 1179. *Romæ.*]

Clericus, in sacris vel minoribus beneficiatus, in seculari foro postulare non debet, nisi pro Ecclesia, vel sua Ecclesia, vel miserabilibus personis.

CLerici [b] in Subdiaconatu, & suprà & in ordinibus quoque minoribus, si stipendiis Ecclesiasticis sustententur [c], coram seculari judice Advocati in negotiis seculariburs fieri non præsumant: Nisi propriam causam, vel Ecclesiæ suæ fuerint prosecuti, aut pro miserabilibus fortè personis, quæ proprias causas administrare non possunt. Sed nec Procuratiam villarum aut Jurisdictiones etiam seculares sub aliquibus Principibus & seculariburs viris ut Justitiarii eorum fiant, quisquam Clericorum exercere præsumat.

[a] Sub Alex. III. *c.* 12.

[b] *Cap.* 1. *eod. tit. in* 1. *Compil.*

[c] Infero ergo quòd inedia cogente postulare poterit, *l.* 2. *& ibi* Bart. *C. de patr. qui fil. distr.*

II. INNOCENTIUS III. Compostellæ Archiepiscopo. [c. an. 1210. *Romæ in Hispaniam.*]

Canonici regulares postulare non possunt sicut Monachi, nisi pro utilitate Ecclesiæ, vel sui Monasterii, & præcepto Abbatis.

EX parte tua nobis fuit propositum, quòd quidam Canonici regulares non solùm in Ecclesiasticis, verùm etiam in forensibus causis præsumunt Advocati officium exercere. Cùmque [d] objicitur eis, quòd non debent esse forensis, vel Ecclesiastici negotii susceptores vel executores, nisi fortè id Monasterii expositat utilitas, Abbate nihilo minùs imperante, ad suam proponunt insolertiam [e] excusandam, quòd capitulum illud, per quod prædicta prohiberi videntur, de Monachis non de Canonicis regularibus loquitur manifestè. † Unde consultationi tuæ taliter respondemus, quòd idem judicium de Canonicis regularibus, quod & de Monachis, quantùm ad supradicta, credimus observandum, licèt de Monachis in canone specialiter sit expressum.

[d] Conc. Trid. *sess.* 22. *de reform. c.* 1.

[e] Eadem vox sup. *de suppl. negl. Prael. c.* 2. & fortassis leg. *insolentiam*, ut ibi notavi: vel die, insolertiam, *id est* insolitiam.